Թիւ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 259 — 6 / 18 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1897 — 21 ԾԷՄԱՁԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1315 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

Նամակ եւ տպագրութիւն պէտք է ուղղել Հր. Խմբագրութիւն

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՕՐԱԳՐՈՅ

Կ. ՊՈԼԻՍ ՂԱԼԱԹԻԱ, Նորատունկեան խան
Direction du Journal "MASSIS"
Galata, CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues aux Bureaux du journal

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դրկն. արժ.	7
» »	Վեցամսեայ	» »	4
Գաւառներու »	Տարեկան	» »	100
» »	Վեցամսեայ	» »	50
» »	Եռամսեայ	» »	25
Օտար երկրի »	Տարեկան	Ֆրանկ	25
Ռուսիոյ »	»	ռուբլի	

Դրամի փոխարէն Օսմանեան ոսկի ընդունուի. 115 զրուշի փոխարէն Ռուսական ռուբլի հաշուով:

10 ՓԱՐԱ — ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ — 10 ՓԱՐԱ

Ա Զ Դ

«ՄԱՍԻՍ» օրաթերթի Խմբագրատունը որ քանի մը ամիսներէ ի վեր Համիտի փաշա խան փոխադրուած էր, դարձեալ հաստատուած է վերջնական կերպիւ Նորատունկեան խանը, ուր կը հրատարակուէին երկար տարիներէ ի վեր ԱՐԵՒԵԼՔ և ՄԱՍԻՍ։

ԳՈՐԾԻ ՄԱՐԴԸ

«Ես նոր դասայ ճամբան, հոգս հատեր էր այնքան կը նեղուէի ուրիշի մը թելադրութեան տակ գործելու կամ շահելու և կամ բնաւ չշահելու համար։ Հիմա ինքնագլուխ եմ, մէկը չխառնուիր ինձի, ուզածս կընեմ։ Ես ալ չէի դիտեր թէ այսքան յարմարութիւն ունէի գործի մարդ ըլլալու համար։ Ինչո՞ւ շահերս ուրիշները իմանային, բայց ի՞նչ ընէի, ուրիշ ճամբայ չկար, ուրիշը իմ ամէն բանը գիտեր, նոյն իսկ կիմանար այն փոքրիկ շահերը զոր ես կընէի երբեմն իմ մեծերէն դաղտնի։ Վերջապէս, փա՜ռք Աստուծոյ, ահագին տարբերութիւն կայ հին ու նոր վիճակս միջէ, ուրեմն շարունակեմ այսպէս»։

Այսպէս կը մտածէ միշտ այն մարդը որ ամէն գործի յարմար ըլլալով, միջոց մը կը փնտռէ ուրիշին լուծէն ազատագրուելու և իր հաշուին գործելու համար։ Թէեւ պէտք է ըսել թէ ամէն մարդ անխտիր մեր նկարագրած գործի մարդը չէ։ Զկայ մէկը որ մտնաւոր գործ մ'ունենալու եռեւեռ չըլլայ և ասով փոքրիկ հարստութիւն մ'ալ ձեռք բերելու նպատակ չունենայ. բայց շատերը կան որ համեստ ճամբաներ կը գործածեն միայն այդ նպատակը ըմբռնելու համար, կեանքը տարբեր կերպով կը հասկնան անոնցմէ որոնց իտէալն է միայն դրամը, դարձեալ դրամը, միշտ դրամը։ Եւ բնականաբար զարմանալի չէ որ այնպիսիները փափաքին դրամ շինել իրենց բռնած ամէն բաները. մէկը գովելու կամ պարսաւելու համար անոր աչք անկել և մէկ կողմէն գովել և միւս կողմէն բան մը կորզել որ արծաթ կամ ոսկի անուանը կրէ, ահա այս է իտէալը ա՛յն մարդոց, որոնք էոգոյ մարդ կը կոչուին ընդհանրապէս, այլ հեռի են ներկայացնելէ մարդկային ազնիւ կեանքի մը տիպարը։ Վեհանձնութիւնը անոնց համար չէ, դիւցազնութիւնը առասպել մ'է միայն, առաքինութիւնը ըսկ անուն մը, ազնուութիւնը՝ բարքի տգեղութիւն, իտէալը՝ ցնորք մը, վերջապէս հոգեկանը՝ ցնդելի։ Կրնա՞ս ամէն բանով դրամ շահելու յաջողիլ, ահա առաքինութիւնը, կրնա՞ս շահագործել ամէն խնդիր՝ որ ճիրաններուդ ներքեւ կիյնայ, ահա իտէալը. կրնա՞ս գումարներ կլորցնել ուրիշին բնաւ կորսուած չըլլալու համար, ահա վեհանձնութիւնը, կրնա՞ս ունեցած դիրքդ գործածել ուրիշները ծաղրելու, ձաղկելու համար, ահա ազնուութիւնը, և հուսկ ուրեմն կրնա՞ս ուրիշներուն անունին և համբաւին արատ հասցնել, քու անունդ և համբաւդ այս կերպով շինել կարծելով, ահա դիւցազնութիւնը, ահա գործի մարդը։

Ուրեմն ի զուր կը ջանանք ազնիւ տիպարներ պատրաստել, ի զուր կաշխատինք շահերու խառնակութեան մէջ ցոյց տալ հոգեկան այն առաքինութիւնը որ անշահախնդրութիւն կը կոչուի։ Թող ամէն մարդ մեր վերը նկարագրած գործի մարդը ըլլայ, և այն ատեն կը հասկնանք թէ ինչ կըլլայ ընկերութիւնը. տեսակ մը ապօրինի կենցաղ պէտք է փոխանակէ և տիրէ մեր բարքերուն, իրարու աչք անկած յափշտակենք իրարու ունեցածները, լաւագոյնը չկամենալ բնաւ ուրիշին, և իբրև դիշախանձ անդղեր որս միայն փնտռել մեր օրը օր ընելու համար, մեր դրպանները լեցնելու համար. բայց ի՞նչ գնով, մի՛ հարցնէք տիկա, աւելորդ է, դրամը հոտ չանի, թո՛ղ դայ ուրկէց որ ուզէ, ո՛ր խողովակէն որ անցնի, ջուրը կը խմեմ, կը մաքրեմ, վերջը կը դնեմ գըրպանս կամ դրամատունը։

Ահա գործի մարդը, և շահամոլներէ կամ յահխնդներէ բաղկացած ընկերութեան մը մէջ ո՞վ իրաւունք ունի, եթէ, որ պարկեշտութիւն կը քարոզեմ, թէ նա, որ օրուան մարդն է։ Տիսուր պատկերներ կը գծեմ այս կամ այն անձին կամ գործին վրայ, հետաքրքրութիւններ կ'արթնցնեմ իրականութիւն չունեցող խնդիրներու վրայ, զրպարտութիւններէն կուռքեր կը շինեմ, շահագործուած չարաճճիութիւններէն ոսկի հորթ մը կը կանգնեմ հասարակաց պաշտելութեան առարկայ, այս ամէնն ինչո՞ւ.—Դրամի համար, ես գերազանցապէս գործի մարդ եմ, ո՞վ կրնայ արգիլել ինձմէ փորձառութեանս նը-ւիրագործած միջոցները. խաբուելու հակամէտ և կարծես խաբուելու համար ծնող ենթակայներու առջեւ Մանչէսթէր դեր կը կատարեմ, երկաթէ բարակ թելերով շարժող խամաճիկ կըլլամ, ամէն ձեւեր կը պարուրեմ, Պրոտեոս կախարդը կ'ըլլամ, ջուրի մէջ կը զոդիմ, մերթ հուր կըլլամ մերթ փրփուր, այս ամէնն ինչո՞ւ համար.—Հարցնելդ աւելորդ է, ո՞վ հետաքրքրքիր, ես գործի մարդ եմ. այս ամէնը դրամ կը բերէ ինձի, ինչո՞ւ աշխարհ ունք եկեր։ Անանկ բաներ կ'ընեմ, անանկ բաներ կըսեմ որ թոյլ ու տըգայամիտ մարդիկ ըսածներուս կը հաւատան, ուշադրութիւն կը պրռամ, եւ նոյն ատեն կ'անարեւութիանամ, ուրիշներ կը թողում իրրեւ դերակատար, և կը պատասխանուիմ իմ կանգնած ոսկի ձոյլերուն ետեւ, ո՞հ, ինչ ակնախտիղ տեսարան կը պարզուի այն ատեն, անոնք կը կռուին, ես հանդիստս կըլլամ, նպատակիս հասայ, ուրիշները խաբեցի, մնացածն ինձի չվերաբերիր։ Բայց մի՞դ չէ, ինչո՞ւ այդպէս կ'ընես.—Հարցնելդ աւելորդ է, ես գործի մարդ եմ, հաշիւներս անանկ կը պահանջէին։ Ահա գործի մարդը. կը տեսնե՞ս, ո՞վ առաքինի, մենք հետդ ո՞չափ ետ մնացած ենք։

ՆԱՄԱԿ ԴՊՐԵՎԱՆՔԷՆ

ԱՐՄԱՇ, 29 սեպտ.

Խան ժողովի վերջին տնօրէնութիւնը որով Դպրեվանքի վերատեսուչ Դուրեան Հայր Սուրբի կը յանձնուէր նոյն վանքին փոխ-վանահայրութիւն ալ՝ մեծ ուրախութեամբ ըսուած էր հոս, և այն օրէն ի վեր անձկանօք կը սպասէինք իր գալուստին, որ անշուշտ պիտի պատահէր Խաչվերացի տօնէն առաջ, եթէ կարեւոր գործեր արգելք չլինէին։ Սյդ գործերու կարգադրութիւնը մեծ մասամբ աւարտած ըլլալով, Հայր Սուրբը փութաց իր նոր պաշտօնին վայրը, ուր և ժամանեց ամսուս 24ի չորեքշաբթին։ Նոյն օրը, չնայելով օդին անձրեւոտ ըլլալուն, իրեն ընդ առաջ ելած էին բոլոր աշակերտները, Արմաշէն ժամուկէս հեռու, և չորս արեւաներ՝ ձիաւոր՝ մինչեւ Ճամբուն կէսը, ուխտաւորներու ծանօթ Ղէլէ Էլէբրէ-ն։ Ժամը տասներկուքն էր երբ Եղիշէ Հայր Սուրբ մտաւ վանք։ Մեծ դրան առջեւ կը սպասէին վանահայրական Տեղապահ Տ. Մամբրէ Ծ. վրդ. և միւս միաբանները. երեկոյին և յաջորդ օրը կատարուեցան բարի գալուստի շնորհաւորութիւններ միաբանութեան, աշակերտներու, կառավարական պաշտօնէից, տեղացիներու և ուխտաւորներու կողմէն։ Երրորդ օրը, ուրբաթ, տեղի ունեցաւ պաշտօնական ընդունելութեան հանդէսը։

Առաջնորդարանի մեծ դահլիճին մէջ, որ զարդարուած է նախորդ վանահայրերու իւղաներկ մեծադիր պատկերներովը, նախապէս հաւաքուեցան բոլոր վանականները, Արմաշի և Խասկիւղի քահանաները, թաղականներն ու երեւելիները. քիչ յետոյ ներս մտաւ Հայր Սուրբը, վեղարաւոր, կուրծքը լանջախաչ։ Տէր Մամբրէ վրդ. բերանացի ուղերձով մը, յանուն միաբանութեան և ժողովրդին, շնորհաւորութիւններ և մաղթանքներ ըրաւ, յայտնելով այն լիուլի գոհունակութիւնը զոր ամէնուն սրտին մէջ յառաջ բերած է այսպիսի արժանաւոր ընտրութիւն մը։ Նոյն իմաստով ուղերձներ կարդացին նաեւ. Տ. Թորգոմ աբեղա՝ չափաւ գրութիւն մը, Տ. Հուրիկեան աբեղա՝ գրաբար ճառ մը, աշակերտներէն մին՝ աշխարհաբար ճառ մը, իսկ ի դիմաց աշխարհական պաշտօնէութեան տաճկերէն լեզուաւ խօսեցաւ Շերամայոյ Միհրան էֆ. Էլմանան։ Ուղերձները երգերով կ'ընդմիջուէին աշակերտներուն կողմէ։ Ասոնց ամէնուն պատասխանեց Դուրեան Հայր Սուրբ, յուզուած սըրտով. յիշեցուց վանքերու փրկարար դերը դրամական ամէնէն անձուկ և տագնապալի դժբախտ ժամանակներուն մէջ, և հաստատութեանս նկատմամբ ազգին ունեցած մեծամեծ յոյսերը, որոնք թէեւ պակաւեցան մասամբ, բայց իրենց ճշմարիտ արդիւնաւորումը կախում ունի տեւական շարունակութենէն։

Երեկոյեան ժամերգութեան միջոցին, ասա ի ձեռին, հանդիսաւոր թափորով իջաւ եկեղեցի, և առաջին անգամն ըլլալով՝ բազմեցաւ վանահայրական ամբոնին վրայ։ Յաջորդ օրուընէ՝ անուն սկսաւ յիշատակուիլ Ս. Պատարագի մէջ իրրեւ «Առաջնորդ ուխտին Դպրեվանաց»։ Կիրակի պատարագեց մեծ հանդիսաւորութեամբ և խօսեցաւ իր ամէնէն ընտիր քարոզներէն մին։ Զգեստաւորման պահուն կարդացուած էր իր պաշտօնի տուչութիւնը զեկուցանող Պատրիարքական կոնդակը։ Բոլոր վանականներու համար պատմական չարաթ մը եղաւ Վարդապետի պահոց այդ եօթնեակը։ Մեծաւորի բացակայութիւնը տչտուած բան մը դրած էր մեր ներքին կենցաղին մէջ, այրիացեալի մը երեւոյթը, որ ամէնէն աւելի աչքի զարկաւ այն ուխտաւորներուն՝ որոնք Խաչի տօնին օրը թափուր դտան վանահայրական ամբոնը։ Դուրեան Հայր Սուրբի այս նոր պաշտօնովը կրնանք ըսել թէ Դպրեվանք իր նախկին փայլը պիտի ստանայ ընդհանուր։ Զայն վարելու համար չեն պակսիր իրեն կամք և կարողութիւն։ Բարեացակամ այն աջակցութիւնը որ զինքը կը հովանաւորէ, և անկեղծ այն համակրութիւնը, որով շրջապատուած է վանքին մէջ, պիտի ոգնեն իր յաջողութեանը։ Իր արժանիքը շինող առաւելութիւններէն մին է արդէն զսպուած տէրն արմատ բռնելը. իր նկարագրին էն ազնիւ մէկ կողմն է նոյնպէս՝ ստանձնած գործին փարիլ ամուր և սիրով. անոնք որ աշակերտած են իրեն կրնան վկայել թէ ինչ համ և հոյլ գիտէ նա դնել իր դասերուն մէջ, և թէ ինչ համբերութեամբ և ախորժով կընէ անոնց աւանդումը։ Իր գործին մարդն է ամէնէն աւելի. զայս գեղեցիկ կերպով հաստատեց վերջին հինգ ամիսներու վերատեսչութեանը միջոցին, ցոյց տալով հաշուական զարգացումներ, չխրչտալ և տնտեսելու արուեստին հմուտ փորձառութիւն մը։ Իր խորին համոզումն է թէ կրօնական լուրջ ու լուսամիտ դաստիարակութիւն մը միայն պիտի կրնայ չինել մեր խարխլած բարոյականը։ Շատ կ'սնուիս ունեցած է այս տեսութիւնը և դայն գործնական ընելու փափաքը. ուստի նոր գործին ընելու փորձը հաստատեց իր կարթը տարիներու փորձը հաստատեց իր կարծիքին ճշտութիւնը. հիմա կը մնայ իրեն յաջատեւել։

ՍՐՏՈՑՏ

ԿԸ ՓԱՑԼԻ

Ամէն տեղ ճշմարտութիւնը, արեւի պէս կը փայլի։

Ոսկիի շուրջ կարծիքը տեսակ, տեսակ կը փայլի։

Տօքթորի մը «ռէքլամը», խմբագրականի մէջ, շքեղութեամբ կը փայլի։

Ազնիւ մարդը ամէն տեղ, իր գործերով կը փայլի։

Թաղականի սնտուկը, մի՛շտ պարապութեամբ կը փայլի։

Տէրտէրներու շրջագայած պնակը, հայելիի պէս կը փայլի։

Թէն, քսութիւն, անարդանք, ամէն խաւերու մէջ, զօրեղապէս կը փայլի։

Մաքուր գործը, անմեղ կուսի մը պատերուն պէս կը փայլի։

Ամեսկանը առնող վարժապետին երե՛սը, տարօրինակ կը փայլի։

Աղուոտ գրիչը «չիրելով» ուզածիդ պէս կը փայլի։

Մութի կերպասէ վրայ ադամանդը, ամենէ՛ն լաւ կը փայլի։

Իսկ լա՛ւ գործը դէշերէն, անհամեմատ աղուոր գոյնով կը փայլի։

ԿԷՆՆՈՒ

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԸ

Մենք մարդիկս, ուզէտ թէ գիտուն, ռամիկ թէ ազնուական, միշտ կը կարօտինք քաջալերութեան, բարոյական կամ նիւթական քաջալերութեան։ Այս երկու տեսակ քաջալերութեան մէկին կամ միւսին բացակայութիւնն է որ զմեզ կը մղէ յուսահատական միջոցներու։ Ո՞ւր գտնելու է այն երկաթէ կամքն և միլիոնոտ մտքի տէր մարդիկ որ աշխարհի տառապանաց և վըշտաց, մարդոց անհամակիր և անկարեկիր վարմանց հանդէպ հեգնական ընթացք մը կը բռնեն. յիրաւի շատ դժուարին բան է զգայուն սիրտ մը ունենալ ու ինքզինք անզգայ ձեւացնել։

Հին առածը կ'ըսէ. «Գնա մեսիր, եկու սիրեմ»։ Այս առածին տխուր իմաստը իրագործուեցաւ այս օրերս Ըրնէ Լաքէրբ անուն Գ. ոգիացի երիտասարդ բանաստեղծի մը, ծնողքներն և բարեկամներն լքեալ դրագէտի մը նկատմամբ։ Իր ծնողք և հայրենակիցներ զինքը քաջալերած չէին, ոչ նիւթապէս, ոչ ալ բարոյապէս. կարծես իրեն ըսած ըլլային թէ «Բանի որ երեւակայութեան հետ է գործերնիդ, ուրեմն երեւակայութեամբ կրնաք վայելել ինչ որ կը փափաքիք վայելել»։ Ո՜հ, ինչ անգութ վիճակներ կ'արձակէ երբեմն հանրային դատաստանը։ Ի՞նչ էր յանցանքը Ըրնէ լը Քէլէրքի, եթէ ոչ իր գրչովը ապրելու փափաքէ։ Իր բանաստեղծական տաղանդը կուզէր գործածել՝ իր հացը ճարելու համար։ Իր ծնողքը իրեն կը խրատէին դրամ գործի մը հետեւիլ՝ իր ապրուստը հայթայթելու համար. բայց իր ձեռքը չէր։ Ինք չէր կարող իր բնական ձիրքին ու կոչման դիմադրել։ Ինք ծնած էր բանաստեղծ ըլլալ ոչ թէ բժիշկ. եթէ իր ծնողաց իրեն առաջարկել ուզած տասպարէզն բժշկութեան հետեւէր կամաց ակամայ, թերեւս գէշ բժիշկ մը ըլար. ինք խորհած ըլլալու է թէ փոխանակ գէշ բժիշկ մը ըլլալու, փոխանակ հանրութեան պատուհաս մը ըլլալու, աւելի լաւ է լաւ բանաստեղծ մը ըլլալ. իրաւունք ալ չունի՞ր. զի լաւագոյն չէ՞ միթէ լաւ կոչակոր ըլլալ քան դէշ քահանայ, լաւագոյն չէ՞ միթէ լաւ նպարավաճառ ըլլալ քան անգութ փաստաբան, քաջ հայադործ ըլլալ քան ապիկար ուսուցիչ։ Ես պիտի համարձակիմ յայտարարելու թէ աշխարհիս մէջ տիրող թշուառութեանց պատճառներէն մին ալ սա է թէ մարդիկ իրենք զիրենք չեն նուիրեր իրենց կոչման, կամ ծնողք իրենց զաւակունքը անոնց կոչման համեմատ չեն դաստիարակեր, ահա ասկէ յառաջ կուգան ապիկար անձեր, դէշ գործ տեսնողներ, որոնց կամ կամայ ակամայ գործած սխալանաց հետեւանքները վերջ ի վերջոյ կը յանգին հանրային թշուառութեան. որովհետեւ եթէ քանակը ծուռ ըլլայ, բնական է որ գիծը ուղիղ չըլլար։ Պէտք է մեծ կարեւորութիւն ընծայել դէտնանք բնական կոչման։ Այս մեծ կարեւորութիւնը զգալու գիտակցութիւնը դժբաղդաբար ունենալ չեն թուիր մեր ոգեացեալ բանաստեղծին դորովագութ ծնողքը։

Իր հայրը դրական մարդ մըն էր։ Նախախնամութիւնը կարծես սխալ մը կամ մոռացում մը գործած էր. ինչո՞ւ Ըրնէ Լաքէրքի ժառանգել չէր տուած երակ մը իր հոր դրականութենէն։ Նախախնամութիւնն ալ յանցաւոր է այդ գործին մէջ, ծնողքն ալ յանցաւոր են։ Իսկ երրորդ յանցաւորը պէտք է նկատել նոյն ինքն անմասպանը որ համբերութիւն չէր սորված։ Ոչ ինքնաբերաբար համբերելու առաքինութիւնը ու քաջութիւնը ունեցած էր, ոչ ալ այլոց կողմանէ իրեն համբերութեան նկատմամբ եղած յանձնարարութեան կարեւորութիւն ընծայած էր։ Երբ իր ձեռագիրները հրատարակիչներուն ներկայացնելու համար անոնց կը դիմէր, համբերեցէ՛ կը պատասխանուէր իրեն, բայց խեղճը այս բառին առաջին վանկը չըլսելով համբերեցէ՛ հասկցած էր։ Ինչ սրատամիկ իրողութիւն, ինչ անգութ կատակերգութիւն Նախախնամութեան. իր անձնասպանութենէն քանի մը ծամ ետքը, իր բնական տանը դռնապանը իրեն հասցին նամակ մը կ'ընդունի իր մօրմէն, նամակ մը որուն ակնկառոյց կը սպասէր։ Խեղճ կինը, ա՛խ, վերջապէս մայրը ոչ թէ հայրը, կը գթայ իր զաւկին, չորս էջին ալ մխիթարական ու քաջալերական խօսքերով լի նամակ մը կը գրէ՝ խնայելով անոր, իր երիկին գաղտուկ, քսանչինգ ֆր. ի համարձակ մը։ Հիմա, եթէ Ըրնէ համբերել գիտնար, անիսան սիրոյ դանձատուն եղող իր գորովագութ մօր համակրանքից տողերը թերեւս սիրտինքը ներշնչէին իրեն, թերեւս այդ դումարը զինքը եւս կեցնէր իր սեւ նպատակը իրագործելէ։ Իրաց այս տխուր երեւոյթին հանդէպ խեղճին նկատմամբ ո՞վ կրնայ զըլանալ իր ափսո՜սը։

Ու տարաբաղդն Ըրնէ առանց տաղանդի բանաստեղծ մըն ալ չէր, ինչպէս կը գրէ Բըրէ Բարբիէէն զրական քրոնիկագիրը։ Եւ մենք պիտի յարենք թէ անհաւատ բանաստեղծ մըն ալ չէ եղեր նա։ Ահա թէ ինչու. երբ Մենդելան տաթիւ, նեղ չընչեալ այն յոյսէն զոր այս տուրբ օրը կը զարմացուցանէ վշտահար և վիրաւոր սիրտերու մէջ, կըսէ. «Տէրոյց հետ ես ալ իմ կոչիներս ղրկինէն մէջ պիտի գնեմ»։ Եւ ի՞նչ կը խնդրէր ծնունդն։ Լսեցէք իր խնդիրքը.

«Ես չեմ ուզեր ոչ խաղալիկ, ոչ պաճուճապատանք, ոչ գոհար, ոչ ադամանդ.

Ցիսուս սիրուն, քու խաղալիքներդ իմ տեղս տուր պզտիկներուն։

«Իմ Ծնունդի կօշիկս մէջ դի՛ր յոյսը մատաղաչ, որ չապրիմ հալ ու մաշ։

«Դի՛ր այն ադնիւ բաղձանքը խորին, որ ամենեին չաւա՛ռ ուորին։

«Տո՛ւր այն կարեւոր դերը, որ հեղնեմ բոլոր վիշտերը։

«Դի՛ր այն քաջասրտութիւնը, միա՛ծին Ցիսուս, որ յաղթեմ չարին։

«Դի՛ր յաջողութիւն ջանքերուս մէջ, դի՛ր աշխատութիւն, առանց հոգի և առանց երկիւղի. և դի՛ր այն հպարտութիւնը, որ արեգակ է ճամբուս վրայ, և որ տկարներուն զօրութիւն կը պարգեւէ»։

Հազար ափսո՛ս, որ Ծնունդն անգամ իրեն խնդիրքը լսած չէր, իրեն որ երեւակայական բաներ կը խնդրէր. — յոյս, քաջասրտութիւն, յաջողութիւն իր ընտրած ասպարէզին մէջ, աշխատութիւն անխոով և անվրդով, հպարտութիւն որ զօրաւորներու յատուկ է, և վերջապէս խորին բաղձանք մը ապրելո՛ւ։

Կը դիտէ՞ք, հիմա որ Բրնէ սեւ հողը գրկած ու պառկած է ցուրտ դերեզմանին մէջ, հիմա զինքը սիրողներ, իր գրուածներուն կարեւորութիւն ընծայողներ շատ կ'ըլլան։ Քրոնիկագիրներ իր մահատագին վրայ խորհրդածութիւններ, իր անձին վերայ ներբողներ կը շռայլեն, իր անտիպ քերթուածները կը հրատարակեն. ա՜խ, ի՞նչ կ'ըլլար, այսքան համակրանաց և քաջալերութեանց գոնէ մէկ մասը ցոյց տային իր կենդանութեան։

Քանի որ այսքան ճանչցուցինք զինքը, քանի որ գութ ու կարեկցութիւն ցոյց տուինք իր ողբալի վախճանին նկատմամբ, նմոյշ մը եւս դնենք իր գողտրիկ քերթուածներէն։

ԻՇԽԱՆԻՆ ՓԵՍԱՆ

Ատենօք կային չիկային, երկու երեք հոգի կային որ Իշխանին դստեր հետ ամուսնանալ կը փափաքէին,

Առաջինը կ'ըսէր. «Ես շատ տգեղ եմ, բայց պալատներս լի են դեղին ադոր ոսկիներով, ոսկիներով որոնք աւելի փայլուն են քան քու դեղձան մազերդ, աւելի պայծառ քան քու կապոյտ աչերդ. զանոնք ես քեզի՛ կուտամ։»

Երկրորդը կ'ըսէր. «Ես թէեւ ծեր եմ, բայց, Աստուծմէ եաքը, իմ երկրիս միակ տէրն եմ։ Իմ արդար իրաւունքս է իմ միակ ապաւէնս. ես իշխան մըն եմ, քեզի թող ըլլայ իմ փառքս։»

Երրորդը ըսաւ. «Ես բան մը չունիմ. Սէրը կերաւ փճացուց իմ բոլոր ստացուածքս։ Սիրոս սիրելէ յոգնած է, բայց ոչ երբէք կշտացած։ Իմ համբոյրներս տակաւին երիտասարդ, տակաւին թարմ են. քեզի՛ կուտամ զանոնք։»

Առաջին երկուքը հարուստ էին, մեծ էին, բայց իշխանին աղջկան սիրտը ընտրեց անկուտին։ Երկուքը իրենց գանձերով գնել կուզէին, բայց մին կը սիրէր զնա. հետեւաբար սիրոյ կողմանէ երրորդը վաստակեցաւ պատերազմը, և արժանացաւ ըլլալու իշխանին փեսան։

Երիտասարդ բանաստեղծին վիճակամայս տխուր դէպքէն քաղուելիք բարոյական դասը սա է.

1. Զի զլանալ բարոյական կամ նիւթական քաջալերութիւն, նամանաւանդ անոնց որոնք քիչ շատ տաղանդ ունենալու գիտակցութիւնը ունին։

2. Դրական ալ ըլլանք ի պահանջել հարկին։ Վարժուինք դրականին ալ, վերացականին ալ. երկու ծայրերը չերթանք։

ՎԱՐԴԱՆ Գ. ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ.— Թիրահի արշաւանքին ընդհանուր հրամանատար Սըր Ուիլիըմ Լոքարթ Սամանա լերանց վրայ դրած է իր բանակատեղին, ուր պիտի մնայ մինչեւ որ սկսի իր առաջխաղացութիւնը Օրաքզայիներուն վրայ. երկ Զօր. Իթմէն Պիկս իր ուժերը պիտի համախմբէր այդ գաւառին մէջ։ Գալով Ամթա Խլերուն դէմ զրկուած զօրքերուն, անոնց առաջապահները առանց արգելքի Քոհաթ հասած են համանուն դժուարին և վտանգաւոր կիրճերը անցնելէ վերջ։ Լուր մը չկայ Խայբերի անցքին Ափրիտիներուն դէմ զրկուած զօրքերէն, որ անցեալ շաբաթ օր փոքրիկ բախումմ մ'ունեցած էր թշնամւոյն հետ Եամրուտի մօտ։ Սահմանագիծի հիւսիսային գաւառներէն քաջալերական տեղեկութիւններ կը տրուին, որոնցմէ կը հետեւի թէ Պաճորի Մամունդներուն դէմ զրկուած Սըր Պինսը Պլըսի զօրաբաժինը ի մօտոյ պիտի հետեւի Էլիա զօրավարին

օրինակին, այսինքն պիտի ցրուէ իր զօրքերը, պաշտօնը լրացած համարուելով։

Եւ իրաւունք Մամունդները Ինայէթի բանտեղին դարձուցին 17 կամ 20 Մարթինի հրացաններ զոր գրաւած էին սեպտ. 16ին։ Մամունդներուն կորուստն եղած է 580 մեռեալ և վիրաւոր, և իրենց 26 գիւղերը աւերակ դարձած են։

ՍԵՐՊԻԱ.— Նէօյէ Ֆրայէ Բրէսէ կը կարծէ գիտնալ թէ երբ Միլան թագաւոր ընկերանայ մինչեւ Պելկրատ Սերպիոյ Ալեքսանդր թագաւորին հետ, Սիմիչի դահլիճը անմիջապէս պիտի հրաժարի և Մ. Բիպարաչ նոր դահլիճ մը պիտի կազմէ։ Թանի Պելիրատի թղթակիցը կը հերքէ այս զրոյցը, ըսելով թէ Մ. Սիմիչ և դահլիճին միւս անդամները այդպիսի դիտաւորութիւններ չունին։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՍՈՒԻՏԱՆ.— Ժամանակ մը ի վեր անգլիական հայրենասէր մամուլը կը պահանջէ որ Լորտ Սալզպըրի բացարձակապէս յայտարարէ թէ Ուատի-Հալֆայէն անդին գրաւուած կամ գրաւելի հողերը ուղղակի կը վերաբերին Անգլիոյ հաշուին։ Ազատական քաղաքականութեան օրկանն եղող շաբաթաթերթի մը, Սբեէրը, նոյն մտօք խմբագրական մը գրած է, կարծես հիմակուընէ միտքերը պատրաստելու համար։ Կը յորդորէ որ անգլիական կառավարութիւնը այդ մտօք յայտարարութիւն մըն է և իր շահուն համար միայն գործէ նոյն սահմանէն անդին։ Միջազգային քաղաքականութենէն շատ կը վախնան Անգլիացիք, և իրենց գաղթական աշխարհավարութեան մէջ չեն ուզեր յարուցանել այնպիսի խնդիրներ, որոնց լուծման համար դեսպանաժողովներ կամ բանաժողովներ պէտք ըլլան։ Ամենէն աւելի այս կէտը կը դպչի Անգլիոյ արժանապատուութեան։ Միջազգային խնդիր ունաւ ունենալու չէ ինքը, բայց մարդասիրաբար կը միջամտէ ուրիշներուն գործերը կարգադրելու համար։ Ցամաքային Եւրոպա իրեն կը պատասխանէ թէ այդ կերպ խորհելուն ժամանակն անցաւ. հիմա պէտք է խոշոր գաղութները մէջտեղ դնել, խորհիլ և իւրաքանչիւրն իր բաժինն առնէ։

Այս կէտը Անգլիոյ գործին չգար. հետեւաբար շատ մօտաւոր ապագայի մը մէջ անհաւանական չէ որ հանդիսատես պիտի ըլլանք գաղթական ահագին դժուարութեանց։ Մէկ կողմէն Անգլիա պիտի պահանջէ որ ուրիշները իր գործերուն չխառնուին, միւս կողմէն ցամաքային պետութիւնք պիտի ուզեն միջամտել ինչ ինչ խնդիրներու մէջ, որոնց բանալին Անգլիոյ ձեռքն է։ Բայց թողուն զանոնք որ առ այժմ Անգլիա վերջ տայ իր Հնդկաստանի ապրատամութեան։ Ամէն բան իր կարգն ունի։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Ալզաս-Լոռէնի կողմերը միշտ խնդիր կայ, շարաթ չանցնիր որ երկուստեք լրտեսներ բռնելու խօսք չըլլայ. մոլութիւն մ'եղած է այս սահմանագլխի ոստիկաններուն համար։ Անցեալ շաբաթուան մէջ Մէտ բնակող Ֆրանսացի նպարավաճառ մը դարձեալ զոհ եղաւ այս տեսակ լրտեսութեան ոմբաստանութեան մը։ Խեղճը, որ իր յանձնորդներէն մկկուն տուած էր, դիպուածաւ օրսորդի հրացան մը տեսաւ տանը անկիւնը և անոր կազմութեան վրայ բացատրութիւն խնդրեց։ Հոն գտնուող շարաձի մը անմիջապէս կասկածելով ոստիկանութեան մատնեց զայն։ Շատ մը բացատրութիւններ տալ հարկ եղաւ մինչեւ որ կրցաւ օձիքը ազատել։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՊԻՐՄԱՆԻԱ.— Անցեալ երկուշաբթի գիշեր տարօրինակ տեսարան մը տեղի ունեցաւ Պիրմանիոյ Մանտալէյ ամրոցին մէջ։ Բանը հինգի չափ Պիրմաններ խոշոր դահակներով զինուած հարաւային դռնէն յարձակեցան փոզոցին վրայ՝ ուր կը գտնուի անգլիացի Տոպպի հագարապետի տունը։ Այս վերջինը իր ընկերներուն և քանի մը Սիբայիներու օգնութեամբ վանեց յարձակողները, որոնցմէ չորս հոգի ապանուեցան և չորս հոգի վիրաւորուեցան։ Անգլիական պահնորդներէն եւս չորս հոգի վիրաւորուեցան, մանաւանդ Հարբինկթը տեղակալը։

ԹՐԱՆՍՎԱԱԼ.— Բրիւկէր նախագահ իր եօթանասներորդ տարեդարձին առթիւ ընդունեց բազմաթիւ համակրական ցոյցեր, ամեն տարիներէ աւելի սիրալիր։ Նախագահը ողջ առողջ է, հակառակ անգլիական քանի մը օրաթերթերուն տուած լուրին, որուն համեմատ Բրիւկէր քանի մը ամսու կեանք ունէր միայն։— Թրանսվասալի համար սկսաւ անձրեւային եղանակը. առատ անձրեւներ կը տեղան այս պահուս։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ.— Նիւ Եորքէն Մորնինգ Բոսթի ուղղուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Միաց. Նահանգաց կառավարութիւնը որոշած է իր օժանդակութիւնը նուիրել Քանատայի, վախճան մը տալու համար այն աւազակութեանց որ տեղի կունենան Ֆլոնտայքի ոսկեբեր գաւառին մէջ, որ երկու երկիրներուն սահմանակից է։— Ֆիլատէլֆիոյ հասարակաց կրթութեան ժողովը Նիւ-Եորքի օրինակին հետեւելով որոշեց որ Վիքթոր Հիւկոյի Թշուառները հասարակաց մատենադարաններուն ցանկին մէջ չերեւի իբրեւ անբարոյական գործ մը։

ԱՆԳԼԻԱ.— Նիւքասլի մէջ գումարուած խաղաղութեան համաժողովը հետեւեալ որոշումը քուէարկեց. «Համաժողովը կը ցաւի որ Անգլիա չարունակ նախայարձակ կըլլայ հողեր իւրացնելու համար. այս իւրացումը կը պատճառէ անողորմ և անօգուտ կռիւներ, որոնք միանգամայն են նոյն հողերուն ճշմարիտ տէրերուն, և որ կասկածի աղբիւր մ'է միւս ազգերուն կողմէ Անգլիոյ նկատմամբ»։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Բորոտութիւնն ալ իր համաժողովն ունեցաւ. այս գումարումը կըլլայ Պերլինի մէջ։ Այս առթիւ նախարարապետին պալատին մէջ երեկոյթ մը տրուեցաւ. ներկայ էին բոլոր անդամները, նախարարները և քարտուղարները, մեծ հիւանդանոցներու վարիչները, բժշկական ուրիշ նշանաւոր անձեր, առաջին քաղաքապետը, ոստիկանապետը, քաղաքապետութեան նախագահը, ընդ ամենը 200 հրաւիրեալներ։ Վիլհելմ կայսր եւս Նոր-Պալատին մէջ ընդունեց բանաժողովին անդամները։

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ՌՈՒՊԱ.— Ռուպայի ինքնավարականք ընդունած են Մ. Սակատթայի ազատական նախարարութեան ծրագրած բարենորոգումները և իրենց աջակցութիւնը խոստացած են կառավարութեան։ Միայեալ նահանգները ազատասիրող ինքնավարականք եւս Նիւ-Եորքի մէջ գումարուելով որոշեցին այժ տալ նոր դահլիճին բարեկարգութեան գործին և իրենք Ռուպա պիտի վերադառնան, կզլոյն ինքնօրինութիւնը յայտարարուածին պէս։

ԽԵՌԱԳԻՐ

ԲԻՇԹԱ 15 Հոկտ.— Բէրլէր Լոյդ խօսելով այն տեսակցութեան վրայ զոր Ֆիկոյի խմբագիրը ունեցաւ Պուլկար և Սերպ քաղաքագէտներուն հետ, կը յիշեցնէ Սերպիոյ և Պուլկարիոյ ատելութիւնը, կը ծաղրէ Պալքանեան դաշնակցութեան մը գոյութիւնը և կըսէ թէ Եւրոպա բնաւ վախնալու տեղ չունի թէ այդ բազմախնդիրները կրնան բան մ'ընել։

ՎԻԵՆՆԱ.— Սերպիոյ Ալեքսանդր թագաւոր և իր հայրը Միլան երեկոյին Վիէնա եկան։

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Կը ծանուցուի թէ Սերպիոյ թագաւորին վերադարձէն անմիջապէս վերջ նախարարապետ Մ. Սիմիչ պիտի սկսի Սահմանադրութեան վերաքննութեան խնդրին։

ԲԱՐԻԶ.— Առեւտրական Սակարանին անդամները խնջոյք մը տուին ի պատիւ Մ. Ֆելիքս Ֆոռի։ Սէնի առեւտրական դատարանին նախագահ Մ. Կոյ յանուն բարիզեան վաճառականաց բաժակ առաջարկեց Հանրապետութեան Նախագահին կենացը, շնորհաւորելով զինքը Ռուսիոյ մէջ գտած յաջողութեանց համար։ Մ. Ֆելիքս Ֆոռ այս բաժակառին պատասխանելով ըսաւ թէ «Խորհուրդ կուտայ նպաստել ամեն կարելի միջոցներով Ֆրանսայի վաճառականութեան զարգացման օտար երկիրներու հետ։ Գաղթականութիւնները պէտք է ըլլան այն նոր նպատակը՝ ուր պէտք է ձգտի Ֆրանսական քաղաքակրթիչ ցեղը։ Կը յուսացուի որ Հանրապետական կառավարութիւնը հարկաւոր օժանդակութիւնը պիտի ընծայէ այս մասին ըլլալիք ամեն փորձերու»։ Այս ճառախօսութիւնը ծափահարութեամբ ընդունուեցաւ, Խանդավառ ցոյցեր եղան Մ. Ֆոռի համար։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թայմզ կը հերքէ Բաս Մաքքինէի մահուան զրոյցը։

—Թայմզ Առեւտրական Սակարանին խնջոյքին մէջ Հանրապետութեան Նախագահին հառը մեկնելով, կըսէ թէ գաղթականութեանց վերաբերեալ Մ. Ֆելիքս Ֆոռի խօսքերը պէտք է նկատի առնուին անգլիացի վաճառականներէն։

ՎԻԵՆՆԱ.— Կրսուի թէ գերման կուսակցութեան ընթացքին հետեւեալ-օր, Աւըսթրիոյ դահլիճին պետ կոմս Պատէնի պիտի հրաժարի։ Նախարարական տագնապի մը վերահաս ըլլալը կը զրուցուի։

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ

—Շաբաթ առտու յունական Բանէլէնիք ընկերութեան Իօնիա շոգենաւով մայրաքաղաքս եկան հաշտութեան վերջնական դաշնագրին հելլենական պատուիրակները, Իշխան Մաւրոգօրտաթօ և Մ. Սթէֆանու։

Պատուիրակներուն կընկերանան, յունական դեսպանատան նախորդ թարգման Մ. Ալեքսանդր Նաւմ, Մ. Ժորժ Պալթաճի (փեսայ Իշխան Մաւրոգօրտաթօի), Պոլսոյ յունական հիւպատոսարանին նախորդ թարգման Մ. Սելիմիտիս, արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնեաներէն Մ. Բալիս, բազմաթիւ քարտուղարներ, բարապաններ և սպասաւորներ, ընդամենը 20 հոգի։

Իշխան Մաւրոգօրտաթօ, Մ. Սթէֆանու և Մ. Պալթաճի Ագա Համամի դեսպանատունը գացին։

—Եւրոպական թերթերը կը գրեն թէ Պոլսոյ դեսպանները իրենց արձակուրդէն վերադարձին անմիջապէս պիտի ձեռնարկեն Կրետէի խնդրին լուծման։

Հաւանական է թէ միջազգային նաւատորմիղը այս ձմեռ Կրետէ մնայ։

Կայս. կառավարութիւնը մեծ պատուութեանց զրկած իր ծանուցագրին մէջ խնդրած է նաեւ Կրետէի իսլամ և ոչ իսլամ հասարակութեանց դիմաթափ ըլլալը։

Պէրլիներ Թագլաթ կըսէ թէ Բ. Դրան առաջարկին վրայ եւրոպական դահլիճները բանակցութեան մտած են անոր հետ, Կրետէի խնդրին լուծման մասին։

Թուրք և Հելլէն Սահմանագլուխը ճըշդելու պաշտօն ունեցող մեծ տերութեանց դեսպանատանց զինուորական կցորդներ այսօր Սելանիկ կուգեւորին, ուրկէ մասը նաւոր շոգենաւով մը Վոլօ պիտի ելլան։

—Պոլսոյ աւստրիական դեսպան Մ. Ֆոն Բալիչ Վիէննայի մէջ Ֆրանց-Եոզէֆ կայսեր ներկայանալով հաշտութեան եւ Կրետէի խնդիրներուն կարգադրութիւնը փութացնելու համար հրահանգներ ստացած է։

—Աթէնքէն առնուած տեղեկութեանց համաձայն, փոխառութեան մասին Սըր Լտկար Վինսընդի կողմէ եղած առաջարկները, հակառակ մէկ քանիներու ընդդիմութեանց, պիտի ընդունուին։ Սըր Լտկար Վինսընդի ծրագրին համաձայն Ցունաստան չորս միլիոն օսմ. ոսկիի փոխառութիւն մը պիտի կատարէ պատերազմական տուգանքին համար և անկէց աւելի գումար մը՝ պատերազմին առթիւ եղած վնասները դարմանելու համար։

Զօրավար Դիսթանթինիտի, որ ներկայ եղած էր պատերազմին Հելլէն-պայակոյտի անդամ կարգուեցաւ։

—Ամէնքի և Պիրէոնի ոստիկանութեան տեսուչ կարգուեցաւ թնդանօթաձիգներու գնդապետ Մաֆոսսանաքի։

—Թոն կը գրէ թէ Թեսալիոյ գաղթականներուն վերադարձին արգելք եղողը չէ թէ Օսմանցի պաշտօնեաները. այլ Թալլիի դահլիճը եղած էր։

—«Պատերազմը Ցունաստանի քանի՞ն նստաւ», այս վերնագրին տակ Լոնտոնիան և Բարիզեան թերթերու և տետրակներու մէջ սխալներ կը լեցուին։

Այդ թերթերէն ամենէն արժանահաւատին նայելով Ցունաստանի, մի միայն Թեսալիոյ մէջ ունեցած ելքասը 75 միլիոն ֆրանք կը հաշուուի։

Կառավարութիւնը միւս կողմէ օրական 50,000 ֆրանք կը ծախսէ Թեսալիոյ, Եպիրոսի և Կրետէի դաղթականները կերակրելու համար, ըսել է որ այդ դաղթականները չորս ամիս կերակրելու համար 6 միլիոն ֆրանք ծախսած է, աւելցո՛ւր ասոր վրայ, զանոնք իրենց երկիրները վերադարձնելու համար պէտք եղած առնուազն տասը միլիոն ֆրանքի գումարը, ընդամէնը կըլլայ 94 միլիոն ֆր։

Միայն պատերազմի համար Ցունաստան 36 միլիոն ֆրանք վճարած է. ասիկա ալ աւելցնելով 94 միլիոնները վրայ ընդհ. համագումարը կըլլայ 130 միլիոն ֆրանք։

Ցունաստանի երմտական քանդումին՝ ալ աւելի վերահասու ըլլալու համար սա կէտն ալ պէտք է նկատի առնել թէ չատ մը գաւառներու մէջ սով սկսած է ճարակիր եւ հաղարաւոր ընտանիքներ թշուառութեան մատնուած են։ Ասոնցմէ զատ կառավարութեան հասոյթն ալ այս և յարակից պատճառներով %40 համեմատութեամբ պակաս է։ 1897 տարուան պիւտճէին մուտքին կողմը հաղիւ 65 միլիոն ֆրանքի կը հասնի, մինչդեռ ծախքերը 135 միլիոնը կանցնին։

Այս եւ ասոնց նման վնասներուն վրայ եթէ բարգնենք 92 միլիոն ֆրանքի պատերազմական տուգանքը, չատ դիւրաւ կարելի է ճշդել չափը այն թշուառութեան զոր պատրաստեցին Տէլիանի և իր կուսակիցները, Էթնիքի էթէրիա և մէկ քանի անգլ. թերթերու և երեսփոխաններու տխմար թելադրութիւնները։

—Սինանպաթի Բեգրպուրկի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Կրետէի խնդրին արագ կարգադրութեան մասին Օսմ. կառավարութեան կողմէ մեծ տերութեանց տրուած ծանուցագիրը Բեգրպուրկի մէջ լաւ ընդունելութիւն գտած է։

—Հանեպէն հոկտ. 10 թուականով կը հեռագրեն թէ ապստամբները Էրիպոլի գիւղին մէջ Հաճի Միխալիսի նախագահութեամբ ժողով գումարելով որոշեցին խզել իրենց թղթակցութիւնները Հանեպի հետ մինչեւ որ ներկայ կացութիւնը բարւոքուի։

Անցած օր օսար զինուորներու գումարտակ մը այդ գիւղին մօտերը շրջան ըրած ատեն, ապստամբները կրակ բրին անոնց վրայ։

—Բեգրպուրկէն կը հեռագրեն հոկտ. 8 թուականով.

Կրետէի խնդրին լուծման փութացումը պահանջող, օսմ. կառավարութեան կողմէ տրուած ծանուցագիրը Ռուսիոյ քաղաքական շրջանակներուն մէջ լաւ ընդունելութիւն գտաւ, որովհետեւ այդ կղզիին ներկայ վիճակը ամէն պարագայի մէջ կարեկցութեան արժանի է։ Այս մասին Օսմ. Պետութեան կողմէ ձեռք առնուելու լուրջ և կարեւոր միջոցները եւրոպական Մեծ Պետութեանց ծուլութեան և զանգաղութեան վերջ պիտի տայ։ Ներկայ կացութիւնը իր այս վիճակին մէջ չկրնար յարատեւել։ Հակառակ պարագային չատ սեղ ապագայ մը պատրաստուած պիտի ըլլայ կղզիին համար։

Բարիզ 15 հոկտ.— Սըր Լտկար Վինսընդ հոս հասնելուն պէս մէկ քանի լրագրատէրներու հետ տեսակցեցաւ պատերազմի տուգանքի փոխառութեան մասին։

Աթէնք 16.— Սահմանագլուխը ճշդող յանձնաժողովին Ցունաստանի ներկայացուցիչները Տօմբոս պիտի ուղեւորին։

Ս. Բեղրպուրկ.— Կրետէի խնդրի մասին վերջնական կարգադրութիւն մը ընելու համար Բ. Դրան կողմէ Մեծ Տէրութեանց զրկուած ծանուցագրին պատասխանելով, եւրոպական դահլիճները որոշած են անմիջապէս Կրետէի խնդրով զբաղիլ։

Աթէնք.— Կը հաւատուի թէ Սըր Լտկար Վինսընդի առաջարկած ելմտական գործակցութիւնները պիտի ընդունուին իրենց պարունակած չատ մը առաւելութեանց համար։ Այս ծրագիրները կը պարունակեն 4 միլիոն ոսկիի պատերազմական տուգանքի փոխառութենէն զատ, չորս միլիոնի ուրիշ փոխառութիւն մըն ալ, որ պիտի ծառայէ ներկայ տարուանպիւտճէին բացը գոցելու, պետական գանձին պարտքերը վճարելու և Թեսալիոյ գաղթականներուն կանխավճարներ ընելու համար։

Այս նպաստաւոր պայմաններով կը կարծուի թէ ելմտական գործոց նախարար Մ. Սթէյթ պիտի հրաժարի Հարր, Պարտքի մասին առաջարկած իր ծրագրէն զոր նախարարական ժողովին հաւանութեանը ենթարկած էր արդէն, Ցունաստանի գերման պահանջատէրներու ընկերութեան գոհացում տալու համար։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը կայսառաջին Քարտուղար Վսեմ. Թահսին պէյի այցելելով տեսակցութիւն մը ունեցաւ։

Սկիւտարի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ ընտրութեան տեղեկագիրն Քաղ. Ժողովոյ կողմէ վաւերացուելով կոնդակն զրկուած է նոյն Թաղի Աւագերէցին։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը այսօր կայցելէ Գումբարաւի չորից Թաղից Ազգ. վարժարաններն։

Ուրբաթ երեկոյ Ֆրանսական դեսպանատան քարտուղար Մ. Պոլ Ս. Պատրիարք Հօր բնակարանն երթալով մէկ ժամու չափ տեսակցեցաւ Նորին Սրբազնութեան հետ։

Մագրի գիւղի Թաղ. Խորհուրդը, գրութիւն մը ուղղելով Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, Թաղային անտուկին անճուկ վիճակն ի մէջ բերած և քարոզիչ մը պահելու անկարող ըլլալն յայտնած է։

կը լսենք թէ Ռուսիոն. Խորհուրդը իւր վերջին դումարման մէջ որոշած է յառաջիկայ չորեքշաբթի Մարդի գիւղերթալով, աղջիկ ու մանչ աշակերտներն առանձին սրահներու մէջ նստեցնելու համար հարկ եղած կարգադրութիւնն ընել։

Մշոյ Առաջն. Փոխանորդ Տ. Վարդան Վ. Յակոբեան, Մշոյ վանքերուն գործերը վարելու համար, քանի մը կարող վարդապետներ խնդրած է Պատրիարքանէ։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը յանձնարարեց այն կողմերը դտնուող վարդապետներուն անունը, մականունը, պաշտօնը, կարողութիւնը, մատուցած ծառայութիւնները և այլն տեղեկագրել իրեն ի պարտ ու պատշաճ տնօրինութիւն։

Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը դնահատելով եէնի գաբուի Աւագերեց Տ. Խաչատուր քահանայի Ազգ. Հիւանդանոցի մատուցած գովելի ծառայութիւնները, որոշած էր ամէն տարի Խաչվերացի օր, Պատարագ մատուցանել և հոգեհանդիսակատարել յիշեալ քահանայի յիշատակին համար անոր մահուանէ վերջ։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը հաստատեց այդ որոշումը և յանձնարարեց արձանագրութեան տեարի մէջ անցնել զայն։

ՀԱՆԴԷՍ ԳՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՅՈՒԲԹ. ՍԵՐՎԻՉԷՆ ԷՖԷՆԴԻԻ

Շաբաթ օր կանոնական Բերայի Պրուսա փողոցը խուռն բազմութիւն մը կը հաւաքուէր Տոքթ. Սերվիչէն էֆէնտիի յուղարկաւորութեան առթիւ. ժամը 4½ին թափորը կազմուեցաւ։

Թափորին առջեւէն կերթային թաղապետական և Հանրօգուտ շինութեանց պաշտօնական բարապանը, յետոյ Ս. Յակոբայ Մանկանոցի աշակերտները, յետոյ երդեցիկ մանուկներ, քահանաներ, Տէր Գէորգ Եպրկոպոս, Տէր Յովսէփ Այվազեան, Տէր Գրիգոր Արարդեան և Տէր Ղազար Ծ. վարդապետներն և Մուրատեանց և Դիմաքսեան Սրբազանները, և հուսկ յետոյ դագաղը որուն վրայ դրուած էին հանգուցեալին պատուանշանները։

Ծոպերը բռնած էին Տ.Տ. Ֆաիզ փաշա Տէրլոյտատ Նաֆիլիէան փաշա Տ.Տ. Զօէրոս փաշա, Տոքթ. Կարապետ էֆ. Եսդուպեան, Պատրիկ Կիւլպէնկեան և Վահան Նապեան էֆէնտիները, իսկ կէրանները բռնած էին Տ.Տ. Տիգրան սէյ Անէմեան, Տոքթ. Վահրամ էֆ. Թորգոմեան, Տոքթ. Գառնիկ էֆ. Շահպազեան, Տոքթ. Մաքսուտ Շէրպէթճեան, Գրիգոր էֆ. Սէլիմիէճեան և Մ. Նամիքոս։

Ներկայից մէջ կը նշմարուէին։

Բորթուքալ Միքայէլ փաշա, Արիկ էֆ. Ունճեան, Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան, Պետրոս էֆ. Գուլումճեան, Յովհաննէս էֆ. Պոյաճեան, Զարեհ. էֆ. Տիլպէր, Էլիաս էֆ. Զայեան, Թէրզիման Ֆերտինանտ փաշա, Ստեփան փաշա Ալանեան, Յարութիւն էֆ. Թորոսեան, Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան, Յովհաննէս էֆ. Նուրեան, Աֆքայէլ էֆ. Յակոբեան, Գրիգոր էֆ. Կիւմիւշկիրտան և այլ հայ և օտարազգի ականաւոր ազգայինք։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը տաճարին դռնէն դիմաւորեց թափորը։

Յուղարկաւորութեան արարողութիւնը մեծ հանդիսաւորութեամբ կատարուելէ յետոյ, Ս. Պատրիարք Հայրը խօսեցաւ դամբանականը, զոր երեք օրոշ մասերու բաժնեց։

Տոքթ. Սերվիչէն Սերորէ էֆ. իբրեւ բժիշկ, իբրեւ ազգ. գործիչ և իբրեւ բարեպաշտ քրիստոնեայ։

Իբրեւ բժիշկ Տոքթ. Սերվիչէն էֆ. մեծ անուն մը ունեցաւ մինչ. սա իր նախնական ուսումը ազգ. վարժարանաց մէջ առնելէ յետոյ, երբ կանոնական շուկայի կենաց պայքարն սկսած էր մղել, միւս կողմանէ դիւրները կը լուսցնէր անխոնջ աշխատութեամբ ուսման և լեզուաց մէջ յառաջանալու համար, արդարեւ յաջողեցաւ Բարիզ և Իտալիա երթալ բժշկական արհեստն ուսանելու և մարդկութեան օգտակար ըլլալու համար. ի Պոլիս վերադարձին կայսերական նորահաստատ բժշկական վարժարանին ուսուցիչ կարգուեցաւ, Սերվիչէն յարեց Սրբազանը, օրինական բժշկութեան օրէնգէտ ուսուցիչն եղաւ. Սերվիչէն առաջին օրէն մինչեւ վերջին օրը իրեն արհեստին նանատակը և պարծանքը եղաւ։

Իբրեւ ազգային գործիչ, ունեցաւ իւր գործոն և զգօն դերը թէ Ազգ. մասիսյն մէջ և թէ Ազգ. բարձրագոյն ժողովոյ մէջ. ազգային օրինաց հիմնադիր և ջանադիր աշխատակիցներէն մին հանդիսացաւ. մեծ էր, յարեց, Տոքթ. Սերվիչէն, այո՛ մեծ, մեծ կոչուելու համար ինչ կը պակսի հանրի, օգտակար ըլլալ, սա իրեն կենաց ամէնէն վսեմ նպատակն էր ըրաւ, օգտակար ըլլալ բոլոր մարդկութեան, ասով սա, ոչ միայն աշխարհի մէջ իրեն փառքը ունեցաւ, այլ արտերու մէջ ալ իրեն տեղը։

Տոքթ. Սերվիչէն գիտցաւ թէ չի բաւեր միայն կրթել միտքը, չինել սիրտը, այլ պէտք տեսաւ զօրացնել նաև մարմինը, ուստի ինքն բժիշկ՝ այլ հիմնադիրն եղաւ երկրագործական վարժարանի մը։

Տոքթ. Սերվիչէն եղած է վարչութեան առաջին Ատենապետը, աղքատաց և կարօտելոց առաջին վերատեսուչը, վերջապէս Ազգ. ամէն գործերու հետ կապակցութիւն ունի Սերվիչէնի կեանքը, կրնամ ուրեմն համարձակ յայտարարել, աւելցուց պերճախօսը, Սրբազանը թէ Տ.Ք. Սերվիչէն էֆ. Հայ ազգին առաջին և ամենարարգ անձնաւորութիւնն եղած է։ Իբրեւ քրիստոնեայ, Սերվիչէն էֆ. բարեպաշտ հաւատացեալ մըն էր, միայն միտքը բարձր չէր, այլ նաեւ սիրտը, այլ նաեւ զգացումը, և այս երկուքին աւելցուցէք նաև կամքը և ահա պիտի ունենանք Տոքթ. Սերվիչէն։

Սա եկեղեցւոյ պայծառութեան միշտ նախանձախնդիր, եկեղեցական ամէն պատքերու սիրայօժար ձեռնտու գտնուած է։

Վերջապէս ուսում և գիտութիւն, կրօնք և հաւատք, զՍերվիչէն տիպար անձնաւորութիւն ըրած են. իրեն կենաց 82 տարիներու ամէն վայրկեաններն արդիւնաւոր եղած են, միշտ հաւատարիմ եղաւ Տէրութեան, միշտ օգտակար եղաւ ազգին. իր գնահատելի ձիրքերով մեծ էր Սերվիչէն, դարէ ի դար անոր յիշատակը մեծ պիտի մնայ։

Յետ արարողութեան թափորը ուղղուեցաւ տաճարէն եկեղեցւոյ դուռը, ուր Ս. Պատրիարք Հայրը «Հոգեւոյն» ըսելէ ետքը, դագաղը դրուեցաւ մեռելակիր կառքին մէջ և առաջնորդուեցաւ ի Շիշլի։

Յաւերժական յիշատակց արժանի Տօք. Սերվիչէն էֆէնտիի մարմնոյն իւր յատուկ դամբարանին մէջ ամփոփուելէն և կրօնական սրտառուչ և հոգեմայլ արարողութեան աւարտումէն յետոյ, Վսեմ. Դաբրիել էֆէնտի Նորատունկեան յուզարկաւոր բարեկամաց առաջարկին վրայ, արտասուախառն աչօք, ուղղեց մի քանի խօսք իբր հրաժեշտի վերջին ողջոյն ի յիշատակ հանգուցելոյն, ի վեր հանեց սրտա բազմարեղուն կեանքին կորստեանը սովորական կորուստ մը չը լինելը և պարզեց այն եզական ընտիր ընտիր բարեմասնութիւնները որոցմով հասած էր ի կատարեալ մարդկութիւն լինելով տիպար անխոնջ աշխատութեան, ճշմարտախօսութեան, ուղղախոհութեան և անաչառութեան, ինչպէս և իրապէս օգտակար առ Ազգն, Օսմանեան մեծազոր Տէրութիւնն և համայն մարդկութիւնն։

Վերջին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան առեւտրական ճիւղին տեսչութեան օգնական կարգուեցաւ նոյն տեսչութեան Ա. քարտուղար Սուպհի պէյ, որուն յաջորդեց նոյն տեսչութեան քննիչ Ալի պէյ։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Թնդանօթարանի բժշկապետ Հաճի Էմին փաշայի Լիագաթի ոսկի և արծաթի շքադրանները շնորհուեցաւ։

Կիսարաժնի հրամանատար Սախտ և Թէվֆիգ փաշաներու Ա. կարգի Մէճիտիյէ տրուեցան։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՅՑՈՒՄ

Ուրբաթ օր, Աէլամլըգի արարողութենէն յետոյ ռուսական դեսպան Մ. Ֆոն Ռալիչ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունեցաւ, ոչ-պաշտօնական կերպով։

Շաբաթ, կէս օրէ յետոյ գերմանական դեսպան Մ. Սաուրմա Եէլչ դեսպանական Լօրընէյ շոգենաւով Բում-Քալէ ուղեւորեցաւ, այցելելու համար Տրովատայի ամրակները։ Այս առտու Թէնէմոս (Պօհճա ատասը) պիտի երթայ և վաղը Պոլիս պիտի վերադառնայ։ Դեսպանին կընկերանան, իր աղջիկը, որդին Մ. Մաքս ոը Սաուրմա Եէլչ. Տիկ. Շլազեր և ուրիշներ։

Դեսպանին բացակայութեան միջոցին, դեսպանատան գործերը պիտի վարէ, խորհրդական Մ. Շլազեր։

—Շաբ. թ առտու Անգլիաէն Պոլիս ժամանեց Շուէտ-Նորվեկիոյ դեսպանուհին, կոմսուհի Սթէնպօք։

Ռուսական դեսպանատան գործակատար Մ. Միջիւ շաբաթ օր Թարապիաէն Բեր այի Բէտա-Բալէ պանդոկը փոխադրուեցաւ։

—Յախտուսէի Շէրէֆ Բէյոմ շոգենաւը շաբաթ օր Սեւ ծովէն Պոլիս ժամանեց 238 ձիով։ Շոգենաւը Սէլիմիյէի զօրանոցէն զինուորներ և անասնաբոյժներ առնելով Էտրէմիտ գնաց. հոնկէ ալ զինուորներ առնելով Սելանիկ պիտի ուղեւորի։

Տէյլի Նիւ-ի կը գրէ թէ օսմ. կառավարութիւնը փափաքելով որ երկրին մէջ երկաթուղիները բազմանան, մենաշնորհ խնդրելու համար դիմում ընող գրամատէրերուն առաջարկները կարելի եղածին չափ շուտ պիտի քննէ և մեծամեծ դիւրութիւններ պիտի տայ։

—Կիպրոս հրատարակուող Թուրքերէն Զէֆան թերթը կը գրէ թէ կղզիին 1895-96 տարուան պիւտճէն 35,000 ոսկիի բաց մը ունի։ Կղզիին կուսակալ Սըր Ֆէլիքս Ճոզէֆ Սէնտալի պաշտօնավարութեան պայմանաժամը, որ է հինգ տարի, լրացած ըլլալով, զանազան գաւառակներու մէջ հանրագրութիւններ կը պատրաստուին Սըր Ֆէլիքսի պաշտօնավարութեան պայմանաժամը երկարուելու համար։

—Արեւելեան Բումէլիի տասնամեայ յեսենեալ տուրքերը, Հանր. Պարտքի վարչական խորհուրդին նախագահ, գօմանտան Պէրժէի և պուլկար կառավարութեան միջեւ գոյացած համաձայնութեամբ շուտով պիտի վճարուին։

—Սելանիկցի և Գասթէմունիցի երկու յոյներ, Քափալացի յոյն կին մը և Զօրլուցի հրեայ մը իսլամական կրօնքը ընդունելով Ֆիրուզ, Մէհմէտ, Ֆաթմա և Իպրահիմ կոչուած են։

—Պերլինի օսմ. դեսպանատան զինուորական կցորդ և կայս. թիկնապահ հրրիւապետ Էնվէր պէյ Պերլին և Ռոտոսթոյի գերմանական հիւպատոս Մ. Ասլան ուրբաթ օր Ռոտոսթօ ուղեւորեցան։

—Թայմ կըսէ թէ Պալքանեան խնդիրն ալ Թուրքահելլէն հաշտութեան խնդրին հետ պիտի կարգադրուի։

—Պոլսէն կը հեռագրեն Սլանոպարդի թէ Թուրքահելլէն հաշտութեան բանակցութիւնները մօտերս սկսուելուն պատճառաւ, Անգլիական դեսպան, Սըր Ֆիլիբ Գրբրի չպիտի կատարէ իր զբօսական պըտոյտը դէպ Իզմիր և կղզիները։

—Թան կը գրէ թէ Օսմ. կառավարութիւնը երեք տարուան համար առեւտրական դաշնագիր մը կնքած է Ճաբոնի հետ։

—Միւնիխ հրատարակուող թերթ մը կը գրէ թէ Սեւ լերան Նիկոլա իշխանը երկկին առեւտուրին մղում մը տալու համար, ազգային մեծ դրամատուն մը պիտի հաստատէ, Անթիվարիի նաւահանգիստը Զէթինէ պիտի կցէ երկաթուղիով մը, որուն համար Իտալական պանքաներէն չորս միլիոն ֆր.ի փոխառութիւն մը պիտի կատարէ։

ԱԳԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆԸ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Լ. Հէրալդ այս վերնագրին տակ հետեւեալը կը գրէ. «Այսօր պէտք է հաստատել թէ ամենամեծ անդորրութիւն կը տիրէ Պոլսոյ մէջ, և թէ գործերը սկսած են ամէն կողմ քիչ մը ոգեւորութիւն ընտանալ զոր անշուշտ կը պարտինք այն վստահութեան որ ամէն մարդ ունի գործերուն յարատեւութեան մասին։ Նէ արդարեւ եթէ կան այնպիսի իրողութիւններ ուր ոստիկանութիւնը և պատժաչափ ատեանը իրենց համբաւը կը չինեն, այս միջոցիս Եւրոպայի միւս մայրաքաղաքներուն չափ Պոլսոյ մէջ ևս չեն պակսիր այդ իրողութիւնները։ Անշուշտ ձիաւորները և հետեւակ պահակները որ գիշեր ցերեկ կը շրջին ամէն տեղ մեծ դեր կը խաղան ապահովութեան գործին մէջ։ Պոլսոյ ժողովուրդը Կայս. թիկնապահ և Բերայի զինուորական հրամանատար Ֆաիզ փաշայի կը պարտի մանաւանդ այն հանդարտութիւնը զոր կը վայելէ։ Ն. Վսեմութիւնը անդադար կաշխատի այդ նպատակին համար և իր ձեռք առած զինուորական և ոստիկանական միջոցները այն տեսակէն են, որ այսուհետեւ ոչ ոք պիտի կրնայ վրդովել ժողովրդեն անդորրութիւնը. ուրեմն Ֆաիզ փաշա արժանի է ժողովուրդին երախտագիտութեան, զոր մենք ևս դիտել կուտանք հաճութեամբ։»

—Ռուսական դեսպանատան գործակատար Մ. Նատովքի, շաբաթ օր Պրուսա ուղեւորեցաւ։

—Ռումանական դեսպանին կինը Տիկ. Ճուվարա, շաբաթ օր Ռումանական ընդհ. հիւպատոս Մ. Բէթրէսքոյի հետ Զինելի քէօշկի կայս. թանգարանը այցելեց։

—Մախսուսէի Ճանէկ շոգենաւը Սելանիկէն 50,000 գրայ գուլգայ և 4000 ֆանէլ փոխադրեց Վոլոս։

—Իզմիրի մուսթահֆզներուն թեսալիոյ բանակը զրկուելեան։

—Մախսուսէի Սաապէրի շոգենաւը, Վոսէն Պոլիս եկաւ վիրաւոր զինուորներ բերելով։

—Շաբաթ օր ժամը 11ին ատենները Վոյվոտայի ոստիկանութիւնը խուզարկութիւն մը կատարեց Օսմ. Պանքային եւրոպական ընկերինեռու մեռաւոցի մը և տան մը մէջ բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարուեցան։ Տունը և խանութը կը յաճախուէին կարգ մը գողերէ և չարագործներէ, որ ծանօթ են ոստիկանութեան։ Խուզարկութիւնը կատարուած է գողցուած իրեր երեւան հանելու համար։

—Արմտիքը ածանցած ըլլալուն պատճառաւ, Իզմիրի մէջ հացին գինը 5 փարայ իջած է։

—Ռուսական Տօնէցի պահականաւին յաջորդած է Թրէյ անուն ուրիշ շոգենաւ մը, որ խարսխած է այժմ Պէյօյիւքտէրէի առջեւ։

—Հաճի Էվլիա էֆէնտիի Ապրէ-լէթաբէր շոգենաւը որ երկար ատենէ ի վեր Թէրսանէին մէջ կը նորոգուէր, երէկ կամուրջէն դուրս ելաւ և քարափին առջեւ խարսխեց. շոգենաւը մեկ քանի օր փորձեր կատարելէ յետոյ, Պասրա պիտի ուղեւորի։

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵԻՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Ակռաներու չգոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան և դէմքը կը տգեղացուցէ։ Առանց լաւ ակռաներու բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան՝ բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ, առանց մարսողութեան չիկայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չիկայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը.—Ուրեմն խորհուրդ կուտանք ատամնագուրկ անձերու դիմել Տքթ. Պառի, միակ ատամնաբոյժն որ երկու անգամէն կրնայ տեղը դնել երերուն և անարմատ ակռաներն, արհեստական ամենաազդեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաներ պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու և այլն։ որը լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կապահովեն։

Ամենէն փափուկ, ամենէն ջղային անձինք կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Պառի՝ լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն, իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն ետք միայն ստակը պիտի վճարէ։

Ամեն օր կը դարմանէ ժամը 9էն (Ը.ե.) մինչեւ իրիկուան 5, Բերա, ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։

Վակտրան

ՁԱՀԱԹԻԱ, 4 Հոկտ. 97 ժամ 9½

Օսմ. Բոնսոլիտ	ղրշ.	24—13
Բէժիի պարտաթուղթ	լիրա	14—
Բումէլիի երկաթուղի	ֆրգ.	114—
Օսմանիէ	»	398—
Բոիօրիթէ	»	453—
Քարափներու պարտաթղթ.	»	487—
Թրամուէյի բաժնէգիրք	լիրա	6—80
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	»	4—04

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ Ղրշ. Բր.

Մէճիտիէ	107—25
Մէճալիք	97—30
Մանր արծաթ	103—20
Անգլիական ոսկի	109—35
Գաղղիական »	87—20
Գրիմից	51—07
Բաւալ թղթադրամ	8—63

ՏՕՔԹ. ՃԷՐԲԱՀ ՕՂԼՈՒ ԵՕՐՏԱՆԱԲԻ

Ամերիկեան հեանդոնիներու դարմանատան Կ. Պոլիս Կամուրջին գլուխը Վալիտէ Խան թիւ 2

Ցիչեալ Տօքթէօռը իր բազմամեայ փորձառութեան շնորհիւ, և գիտական նորագոյն մեթոտներու կիրառութիւնով՝ կարճ ժամանակի մէջ հիմնապէս կը բուժէ երկու սեռի ծննդական գործարաններու հիւանդութիւնները, գլխաւորաբար ԴԱՂԻՍԿԱՆ ԱԽՏԸ, ՋԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԻՒՆՆ ու ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ կը դարմանէ ելեքտրականութիւնով, լուացումով և ուրիշ ընտրելագոյն մեթոտներով։

Ամէն օր ժամը 4—8 հիւանդ կընդունի իր դարմանատան մէջ։

Առաւօտեան ժամը 1 էն մինչև 4 Ֆէնէր իսկէլէսին իւր բնակարանը հիւանդներ կը դարմանէ։ 22—25

ՀՈՆԿ-ԲՈՆԿ — ՍԷՅԼԱՆ — Կ. ՊՈԼԻՍ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Ց. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

Կ. Պոլիս Ճէլալ պէյ խանի դրան կից, թիւ 10,

Ամէնէն ընդարձակ թէյի վաճառատուն մը Կ. Պոլիս, որ ճիւղեր ունի Օսմ. Տէրութեան ամէն կողմերը։ Գաւառաց ապպրանքները փութով և խնամով կ՚գործադրուին։ Զինական, Հնդիկ, Ճավայի և Սէյլանի ընտրելագոյն թէյը, ուղղակի բերուած, կը գտնուին հոն։ Թէյի նոր հուաքն սկսած է դալ։

Զգուշացէք ոչի վաճառանշին կեղծերէն

Փնտռել Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ և Ց. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ ստորագրութիւնը։ 4

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ

1898 տարւոյ

Ցօրինեալ է Մարդոյէ Յովսէփեանէ

Սեփհականութիւն Ա. Փրկչի Ազգ. Հիւանդանոցի

Տպագրութիւն Սարգեան

Նախկին Պաղտատլեան Տպարան

Գին 1 դուրուշ

Ս. Փրկչեան Ազգային Հիւանդանոցիս սեպհականութիւնն եղող սոյն օրացոյցս այս տարի ժամանակէն առաջ հրապարակ հանուած է ընտիր թղթի վրայ մաքուր տպագրութեամբ, որպէս զի Արդոյ Հասարակութիւնն մանաւանդ հեռաւոր գաւառաց ազգայինք կարենան ժամանակին պատրաստ ունենալ զայն։ Ընդարձակն ևս քիչ օրէն պիտի հրատարակուի ճոխ պարունակութեամբ։

Հոգաբարձութիւնս մեծ յոյս ունի որ Պատուարժան Հասարակութեան ամէն մի անհատ նկատողութեան առնելով Հիւանդանոցիս նիւթական և դրամական ներկայ կացութիւնն ու պատսպարելոց հազարէ աւելի ստուար թիւն, պիտի փափաքի նուէր մը ընել նոյն Հաստատութեան գոնէ մէկ մէկ հատ Օրացոյց գնելով։

Ազգայինք կարող են մէկ Օրացոյցի գընով նշանաւոր նպաստ մ՚ըրած ըլլալ, երբ իւրաքանչիւր ոք փութայ այդ փոքրիկ նուէրը դանց չընել։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԲԱՏԻՖԷՕԳ

ՏՆՕՐԷՆ Մ. ՖՐԱՆՔՕՆ

ՐԻԶԱ ՓԱՇԱ ՓՈՂՈՑ (Մէօհիւրտար)

Վարժարանը կընդունի գիշերթիկներ, կէս թոշակաւորներ, որոնց կը տրուին մասնաւորապէս առեւտրական և վարչական ուսումներ։

Ֆրանսերէնէ զատ, կաւանդուին նաեւ Թուրքերէն և հայերէն։ Թուրքերէնը ստիպողական է բոլոր աշակերտներուն համար։ Հայերէնը ստիպողական է հայերուն համար։

Արձանագրուիլ փափաքողները կընդունուին վարժարանին մէջ Օգոստ. 20 էն սկսեալ։ Դասախօսութիւնները պիտի սկսին Սեպտ. 1/13 ին։ 193 16—20

ՃԱՆԹԱՐԳԵԼ

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԶԱՆԳԱԿ

եւ ուրիշ ամէն տեսակ ելեկտրական գործիք

ԱՆՕՐԻՆԱԿ ԱԺԱՆ

Ընտիր ապրանք, խնամեալ աշխատութիւն

1890ին ՀԻՄՆՈՒԱԾ ՏՈՒՆ

Ս. Վ. ԱՃԷՄԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՅԱՆԶՆԱՌՈՒ—ԵԼԵՔՏՐԱԳԷՏՔ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉՔ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

14 եւ 19, Զիվէր Պէյ խան, 14 եւ 19

Քիւրէքճիլէր — Կալաթա

ՍԳՈՅԻ ՄՕՌԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՌԱԿ

Կ. Պոլիս, 15 սեպտ. 1889

Պարոնայք Սգոյ և Պօսուն,

Յարմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սգոյն կլարանը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանաւանդ քանի մը դեպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հանգոյ և լայնազգաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու է։

Մնամ ձեզ ի բարի և կը յանձնարարեմ զայն։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԻԱՍԵՍ

Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակի

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ գրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի դիւաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ՀԱՍՆԵՐԻՆ համար։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած ՀԱՍՆԵՐԸ։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1։

LONDON & LANCASHIRE FIRE

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ

ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862ԻՆ

ԴԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ

ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ՈՒՕԼԴԷՐ ՁԻՆՁԻԼ

Հելուկ խան, Թիւ 2—3, Վչվլուս փողոց, Ղալաթիա

Առաջնակարգ Ընկերութիւն մ'է սա, իր առատաձեռնութեամբ, ճշդապահութեամբ և պատուաւորութեամբ համբաւաւոր։

ՔՆՆԻ, ԹԷՈՏՈՐ ՍԹԷՖԱՆՈՒ

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 6/18 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին եւ միջօրէի։

Գշ. 7/19 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ ժամ 2ին յետ միջօրէի, Պիրէոնի ճամբով

Դշ. 8/20 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաֆուս, տաւուտեան ժամը 11ին։

Դշ. 8/20 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Եշ. 9/21 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

Ո բ. 10/22 Աղեքսանդրիոյ Սորհանդակ, հանրային նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱՀԴ. — Հոկտ. 7/19, երեքշաբթի օրը Գ. Փոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Գէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւին։ 568

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբոլ, Պորտոյ, Մէլբուրնի և Սիդ. Սովի ՄԷՋ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնս
Բամբէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրպիս	2400
Թէյպը	3000	Օսայրիս	2250
Քեանորուս	3000	Թէրա	2250
Ֆարոս	3000	Ոֆինոս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1500
Մարիոթիս	2500	Կիւլէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ուիթոլ խան

ՃԷՕՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

568 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվերբուլ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱԳԵ ԱՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՓԷ ԵՒ ԸՆԿ

Մարսիլիոյ և Պաֆա-ի դիէ-կանոնաւոր բեռնատար

Մարսիլիոյ շոգենաւը Նօյորսսիք պիտի ուղեւորի հանդիպելով Սամսոն, Կիբրաստն, Տրապիզոն և Պաթում հոկտ. 26ին իրիկուան ժամ 4ին (Ը. Ե.)։

Անապոլի շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի հոկտ. 18ին (Ը. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք

Բ. » 175 »

Ռ-պղակի և ոսկի ռուբլուորդ-ին

Նաւագրքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար

ԹԻՄՈԹԷ ԻՐԳՈՒԼ

575 Մահմանէ փողոց թ. 10

ՔՈՒՆԱՐԴ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԻՆ

Ուղղակի երկաթ անգամ կը բանին Լիվերբուլ և Աբերեւլէց դէպ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնս
Ումբրիա	7718	Պոմնիտ	4581
Էթրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Մէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Ալպս	2393
Բաւոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Մէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիատա	1899
Ալիբրա	2143	Մորոգգո	1855
Բէտար	1876	Ֆամպանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուբանիա	12950
Դազալոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակատար

Thomas C. Joly

Աղիսպատիս խան, թիւ 401

Պոլսոյ 571

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄԲՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ Ֆռանք 14,500,000

Ապահովագրեալ գրամ » 21,173,000

Ցարեկան հասոյթ » 44,820,000

Ընկերութիւնս ՓՈՔԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մինչ ամենայն ... և ... ի ... կամ ... վերաբերեալ ... սակայն ով

572 Լիազօր Ներկայացուցիչ ... Գ. ...

ԳԱՌԼԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Գորիս, Պահէշ-Գարա, Անանիատիս խան 12, ... 4

EMULSION SCOTT

ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և իրօֆոսֆիթը։ Խիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԸ (սրբաձա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՐՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՒԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՅ ՅԱՐՁԱԿՈՂ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուին բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատար ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒԻԵԼ

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿՆՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ

ՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ

906,000,000 ՖՐԱՆՔ

Տնօրէնութիւն յԵւրոպա

Փարիզ, 16, Պուլվառ տէ գԻթալիէն. 1,3, իր Լը Բէլթիէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ

1845ին հիմնուեալ է Քէ

Ապահովագրութիւններու վճար. 1 Մէջ— 123,000000

1895ի դարձեալ

Ապահովագրեալներու վճարուած Հասոյթ 87,000000

Նոր ապահովագրութիւնք 196,000000

Ընդ. ապահովագրութիւնք 661,000000

1896 յունուար 1

Աւանդք եւ անշարժ կալ. յԵւրոպա 40,00000

Ցաւելեալ գրամագլուխ 124,00000

Ընդ. ապահովագրութիւնք 1 Մէջ— 111,00000

Տնօրէնութիւն

Շահաբաժիններու բարձրամբ և ապահովագներու վերադարձամբ ի դէպ մահու

Պայմանագրութեան նոր եղանակ

սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս

ԱՒԱՆՑ ՎԵՐԱԳԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան.

Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ, աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութիւն Թուրքիա

188 Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Գալաթիա Վչվլուս խան, Ղալաթիա

Գործակատար Ս. ԽԻԹԻՐՃԵԱՆ

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՍԻՍԻ» (29)

ԹԱՔՈՒՆ ՎԻՇՏ ՄԸ

ՊԷՌՆԱՌ ՏԸՌՕՆ

Մաճճի իրապէս գրաւիչ է իր ճերմակ մետաքսէ շրջազգեստին մէջ, զոր մարգարիտներով զարդարած է վասն զի անոնք են միայն իր սիրած զոհարները։ Իր մազերուն գեղեցիկ գանգուրները վայելչապէս կիներուն ուսերուն վրայ, հաղիւ բռնուած մարգարիտներու շարքով մը որ կը բոլորէ անոր գլուխը։ Իր ամէն մէկ շարժումը, ընթացքը և կենդանութիւն կարտայայտէր այնքան հրապուրիչ, հմայիչ և հիանալի է որ սիր Հառուի շատ տարբեր կը գտնէ զայն սովորաբար նուազուն, գոռոզ կամ երկչոտ կիներէն։ Մաճճի, իր կողմէն, իր բեւ անթերի պչրասէր, այնքան լաւ կը խաղայ իր դերը ժպիտներ կը բաժնէ, բարեւներ և ակնարկներ, այնքան ճարպիկ կերպով, որ հաղիւ թէ կէս ժամէ ի վեր ծանօթացած են իրեն, և արդէն խելքերնին կը թռչնեն պզտիկ և գեղանի Եանքիին համար։

—Ինչ տեսակ երկիր է սա Ամերիկան, միս Նէլսըն, հարցուց սիր Հառուի Տակաւին չեմ այցելած այդ երկիրը, և չատ հետաքրքիր եմ իմանալու։

—Ո՜հ աշխարհիս ամենէն հիանալի երկիրն է, ըսաւ Մաճճի։ Սեւամորթները հոն սունկերու պէս դեռնէն կը բուսնին, մարդիկ հոն կապրին ազատութեամբ և խիստով... տաքը հոն, ութը օրուան չեղած կացին մը կուզեն որ կը գործածեն իրենց օրօրոցին մէջ... Հոն մարդ խենդ ըլլալու է որ հաւատայ թէ պարկեշտ մարդ մը, հոգ չէ թէ մուլացկան մը ըլլայ, Լորտ մը արժէ... հոն։

—Ո՜հ, միս Նէլսըն, չէի կարծեր թէ այսքան ծաղրող ըլլաք, ըսաւ սպան։

—Ծաղրո՞ղ, կրկնեց Մաճճի աչքերը բանալով, ոչ, կերդնում թէ ոչ, չեմ ծաղրեր, զուտ ճշմարտութիւնն է սա։ Ցետոյ Նախագահ կոչուող բաւական տարօրինակ կենդանի մը կը պահենք հոն, որ Ճերմակ-Տուն ըսուած տեղ մը կը բնակի։ Երբ Անգլիոյ թագաւորը անդիտայի լաւ մարզուած և դարովասիրտ զօրքեր զրկեց, ոչ միայն դիպուածաւ կը ապանեցին, կը դողդողին, կը կողոպտեին և կաւերէին, կրմելու համար ապստամբ եանքիները և սրվեցնելու համար իրենց պարտականութիւնները, չարաճճի եանքիները փաղաքշեցին այդ թարի և առաքինի անգլիացիները, և համոզեցին որ ազատ թողուն զիրենք։ Կրսեն թէ այս ամերիկացիները վանտեցին երկրէն անգլիացիները։ բայց անշուշտ մենք գիտենք բուն եղելութիւնը։ Թագաւորին զթոտ առաքեալները չուզեցին բնակիլ ընել այդ նզովից արմանները և թող տուին անոնց օձերը արհամարհական կարեկցութեամբ մը։ Ամէն պարագայի մէջ գոնէ հոս այսպէս գիտեմ։

Մաճճի դէմքը լուրջ երեւոյթ մը ունէր հակառակ իր չարաճճի աչքերուն։

Սիր Հառուի զայն կը դիտէր ինքնիրեն հարցնելով թէ կատակ կընէր թէ լրջօրէն կը խօսէր նէ։

—Պատմութեան նոր դաս մըն ալ հիմա պիտի տայ անշուշտ, ըսաւ Հառուի, քիչ մը կենալէ յետոյ։ Այն ատեն, կը սիրէ՞ք ուրեմն Անգլիան։

—Ո՜հ, չափազանց, յարեց Մաճճի, զուարճութիւն պատճառելով Զառլի Սիտնէյի, որ եաֆի կեցած մտիկ կընէր զայն, մանաւանդ ձեր մշուշները, որոնց վրայ կը սքանչանամ։ ինձի համար այնքան նոր և այնքան հրապուրիչ բան մըն է,—ինձի որ միշտ վարժուած եմ անտիպ երկնքի և ընդարձակ դաշտերու—միայն և միայն մշուշը տեսնել, նման բանաստեղծական գոլորշիին լուացքի կաթսային, թանկագին գործիք մը զոր կը գործածեն Ամերիկայի մէջ և զոր հաւանականաբար չեն ճանչնար հոս։ Հապա ձեր տունե՞ր. տեսէք, ես ընդարձակ, նոր և օգաւէտ տուներու մէջ բնակելու վարժուած եմ, հիմա վարժուեցայ նաեւ բնակելու հոս, կիսափոլ մեծ գղեակներու մէջ, որ միշտ տոպատական ժամանակները և մուկի թակարդները կը դիշեցնեն ինձի։ Մենք, Ամերիկայի մէջ հանրակառքեր ունինք (rail car). որ մէկ վագկանի մէջ 50 մոն տեղ կը տանին ձեզի, անշուշտ բոլորովին տարբեր ձեր սենեակաքերէն, որ մէկէն ի մէկ վեր կը նետէն ձեզի, գեղաջուրի մը շիշին պէս, զոր խմելէ առաջ պէտք է շարժել, յետոյ երկրորդ ցնցումով մը վար կը նետեն ձեզի, կառքէն վար ոլորելու հեշտագրգիռ զգայութիւնը տալով բեզի։ և այսպէս չարչրուելով հաղիւ մէկ մղոն ճամբայ կընէք մէկ ժամուան մէջ։ Ո՜հ, Անգլիա՜ն. դրախտ մըն է։

Մաճճիի ճառին խնդալ մըն է յաջորդեց. սիր Հառուի երեսները թթուեցուց։

Իրողութիւնը սա էր թէ երիտասարդ պառոնը տարակոյսի մէջ էր տակաւին թէ Մաճճի կը ծաղրէ՞ զինքը թէ ոչ։

Ծաղրել մի, ինչ յանդգնութիւն. պզտիկ անհեմեմ Եանքի մը, որուն մէջքը կընար իր երկու մատներուն մէջ առնել, ծաղրէ՞ զինքը, բանակին ամենէն գեղանի երիտասարդը, որուն համար տասնէ աւելի կիներ մեռած էին իրենց վրէն. ծաղրե՞լ զինքը, ինչ մարութիւն։ Ո՜չ, անշուշտ այս աղջիկը լրջօրէն կը խօսէր։

—Ըսէք ինձի Զառլի, ո՞ւր է նէ, ըսաւ բարձրահասակ և թուխկեկ գեղեցիկ երիտասարդ մը, Սիտնէյի ուղղելով իր խօսքը։

—Ո՜հ, Առնաուլ, ինչ հրաչք, աղաղակեց Զառլի, երբէ՞ն ի վեր հոս է։

—Ժամէ մը ի վեր և բոլորովին անտեղեակ ըլլալով թէ Լէսի Ֆանքմօռ երեկոյթ մը կուտայ։ Բայց հարցումս չէք պատասխաներ։ Ո՞ւր է պզտիկ ծաղրածու օրիորդը։

—Եկածնուդ ի վեր ընտանիքէն մէկը չտեսաք։

—Ո՜չ. բայց ինչո՞ւ չէք պատասխաներ ըսածիս։

—Ուրեմն մանաւոր բան մը չմնացա՞ք։

(Շարունակելի)